

■ DEN DANSKE KONSUL I HAVANA er en hollænder. Han rådgiver forretningsmænd og fortæller dem:

“Cuba er et skønt land. Solen skinner, kvinderne er vidunderlige og musikken er pragtfuld. Men man skal kun handle med cubanere, hvis man får alt forudbetalt.”

Has Keijser lægger ikke skjul på de ulige forhold, der hersker, når handelspartneren er den cubanske stat. For nylig deltog repræsentanter fra tre danske virksomheder i en kommerciel messe i Havana, og de var opløftede over alle de muligheder, der vinkede dem i møde. Men efter at truffet Has Keijser og hørt på hans erfaringer gennem 21 år i den sub-tropiske socialisme, takkede de for hans råd og opgav deres planer.

“Jeg skræmmer ikke, jeg oplyser blot om kendsgerninger,” siger Has Keijser.

Man kan også forhøre sig hos Ivan Nadelmann, dansk direktør for biludlejningsfirmaet Avis. Han har over 50 gange rejst frem og tilbage mellem Danmark og Cuba, hvor han i 13 år har drevet biludlejning i limousineklassen – i starten med støtte fra det daværende Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene (IFU).

“De tyvstjal min virksomhed,” siger han om sine cubanske forretningspartnere.

Nadelmann opbyggede i årene 1995-2008 REX, som enhver cubansk dreng kender, for firmaet har de flotteste biler. Da virksomheden kørte bedst, rådede det over en flåde på 900 biler, og beskæftigede 200 medarbejdere. Det årlige overskud var på to millioner dollars.

HOS REX VAR TYVEN KONGE

“I dag er REX kollapsedet,” konstaterer Ivan Nadelmann.

I begyndelsen gik alt glat. Efter Sovjetunionen brød sammen og støtten faldt bort, måtte Cuba satse på turisme. Udlejningsbilerne i de statslige firmaer var som regel defekte, og derfor skrev transportministeren under på en kontrakt, der gav Nadelmann lov til at stå for udlejningsvirksomhed med luksusbiler. Først Volvo, siden Audi.

Men det var svært at drive en forretning, for alt forsvandt. Benzinen blev fortyndet med vand, så bilerne hoppede hen ad vejen som en kænguru. Eller chaufføren kørte om hjørnet med en fabriksny limousine og

kom retur med bilen – men med nedslidte dæk. Bilradioerne forsvandt.

“De ansatte fik en typisk cubansk månedsløn på 20 dollar, og det beløb kan man selvsagt ikke leve for. Derfor stjæler cubanerne. De er tvunget til det. Alle tricks gælder for at slæbe penge med hjem til familien. Jeg ville selv gøre det samme, hvis jeg befandt mig i den samme nedværdigende situation,” siger Nadelmann og tilføjer:

“Men jeg fik indført bonusordninger, så de ansatte fik 30 dollars oven i, og alle fik briller, medicin og andre nødvendigheder betalt af mig. Så stoppede tyverierne,” siger Nadelmann.

Men han fik selv sit firma stjålet af staten.

Hvad man har lært på handels-skole, kan man glemme her.

Has Keijser,

Danmarks konsul i Havanna

ALDRIG TIL CUBA IGEN

“Jeg har kun mødt én sand kommunist i Cuba. Resten er kapitalister ind til benet og rager til sig, alt de kan. Efter ti års succes med REX blev det i 2005 på højeste sted besluttet, at Turistministeriet, der styres af militæret, skulle overtage REX fra Transportministeriet. Ministeren meddelte derpå, at jeg fremover blot skulle være konsulent, og at mit overskud skulle sættes ned fra 50 til 20 procent,” fortæller Nadelmann.

Han kunne kun tolke manøvren som et tyveri, og han havde for 20 millioner kroner biler i klemme, som ministeren ifølge kontrakten straks skulle betale.

“Kun takket være deres manglende omhu samt list og snilde lykkedes det mig at få mine penge ud af landet,” siger Nadelmann, der på et tidspunkt blev udnævnt til helt af den revolutionære statsmagt.

Nadelmann samtykker med konsulen: “Man skal altid have pengene *up front*, aldrig give kredit”. Han tilføjer: “Jeg rejser aldrig til Cuba igen. Jeg er så skuffet over deres handle måde.”

Men hvorfor ville cubanerne overtage REX, der i modsætning til de

rent statslige udlejningssselskaber fungerede?

“Cubanerne tror, at de kan klare det hele selv. Men de er ikke dygtige ledere, de kan ikke planlægge, budgettere og kontrollere. Desuden er næsten alt er gennemsyret af korruption, men jeg har aldrig bestukket nogen,” siger Ivan Nadelmann.

KAPITALISME UDEN KAPITAL

Konsul Keijser har set det ene attraktive projekt efter det andet blive lanceret.

“Måske får den udenlandske partner sin betaling første gang. Men næste gang kommer den med tre måneders forsinkelse. Tredje gang udbliiver den helt. Og cubanerne siger ikke engang tak,” sukker han.

“Her bliver kontrakter ikke respekteret, undtaget de paragraffer, der gælder den udenlandske partner. Hvis ens forretning går for godt, kommer der en inspektør fra ministeriet og giver en bøde. Udlændinge må ikke få profit, kun cubanere.”

“Hvad man har lært på handels-skole, kan man glemme her,” fortsætter Keijser, mens han med hånden viser, at den egentlige betaling foregår under bordet.

“Her er det de grønne, der styrer, og jeg tænker ikke på miljøpolitikere, men på militæruniformer,” siger Has Keijser.

“Førhen eksporterede danske mejerier smør hertil, men de fik ikke deres betaling, derfor er det nu New Zealand, der har fået ordren.”

“ARBEJDE ER HELLIGT”

De væbnede styrker styrer som nævnt turistindustrien, og efter verdens længst siddende forsvarsminister, Raúl Castro, i 2008 kom til magten, har han udskiftet ledelsen af mange store foretagender med officerer, ofte fordi direktionen var korrupt.

På Kommunistpartiets konference i januar måtte den 80-årige Raúl Castro erkende, at der eksisterer en fjende, der er værre end USA. Og den kommer indefra. I sin 40 minutter lange tale advarede han mod korruption og sagde, at svindel var “revolutionens hovedfjende, meget mere ødelæggende end de million-dollar-dyre undergravende og indgribende programmer fra USA's regering og dens allierede.”

Med Raúl Castro ved magten er der over hele landet malet slogans på